

GESCHIEDENIS

Terugblik: Opkomende markten door de jaren heen

januari 22, 2018

Velen van u weten het al: na een carrière van [ruim 30 jaar](#) bij Franklin Templeton Investments ga ik vanaf 31 januari 2018 [met pensioen](#). Voor ik echt afscheid van u neem, wil ik graag even terugblikken op de opkomende markten en hoe ze sinds mijn allereerste belegging in dit segment zijn veranderd.

Tijdens mijn reizen was ik soms rechtstreeks getuige van een aantal indrukwekkende transformaties—ook de [transformatie op het gebied van het reizen](#) zelf! Deze markten zetten hun ontwikkeling onverstoort verder en bieden zowel aan beleggers als toeristen steeds nieuwe kansen.

[Mark Mobius](#)
[Executive Chairman](#)
[Templeton Emerging Markets Group](#)

Ontstaan van opkomende markten

Toen ik mijn carrière begon, waren de opkomende markten nog geen formele beleggingscategorie, ofschoon tal van beleggers er wel het potentieel van inzagen. Ik zag het zeker, tijdens mijn werk als analist en makelaar in Azië in de jaren 70 en het begin van de jaren 80.

Het eigenlijke ontstaan en het moment waarop de opkomende markten ook echt als een beleggingscategorie werden aangemerkt, is waarschijnlijk toe te schrijven aan iets wat in 1986 is gebeurd. De International Finance Corporation (IFC), een dochteronderneming van de Wereldbank, organiseerde een campagne om de ontwikkeling van de kapitaalmarkten in minder ontwikkelde landen te bevorderen. Een handvol institutionele beleggers investeerde toen 50 miljoen USD in een fonds gericht op opkomende markten, op initiatief van de IFC van de Wereldbank. Een jaar later, in 1987, ontwikkelde MSCI zijn eerste indexen van opkomende markten.^[1]

Dat was ook ongeveer het moment waarop mijn carrière veranderde. Tijdens mijn reizen had ik kennis gemaakt met de legendarische [Sir John Templeton](#), en in 1987 bood hij mij een boeiende nieuwe kans om een nieuw fonds gericht op opkomende markten te beheren. Ons fonds werd als allereerste van zijn soort genoteerd aan de New York Stock Exchange: sindsdien waren de opkomende markten ook voor traditionele beleggers bereikbaar. Er waren in die tijd slechts enkele markten om in te beleggen. Tegenwoordig kunnen beleggers kiezen uit tientallen opkomende en frontiermarkten.

Hindernissen uit het verleden en kansen in de toekomst

We werden in de begindagen geconfronteerd met een aantal moeilijkheden. Niet alleen kon er slechts in een beperkt aantal markten vanuit het buitenland worden belegd, maar er waren ook strikte deviezencontroles en -beperkingen van kracht. Er waren problemen met de liquiditeit van de markt, het bestuur van bedrijven en de bewaring van effecten. Ook de communicatie en de plaatsing van orders verliep veel primitiever: zonder e-mail, zonder internet en zonder mobiele telefoons. De fax was toen een veelgebruikt apparaat.

Vandaag kunnen we wereldwijd beleggen in tal van opkomende markten en in een reeks minder ontwikkelde 'frontiermarkten', die vele interessante kansen te bieden hebben. Een groot aantal van deze opkomende en frontiermarkten groeien in een snel tempo en maken zich de laatste technologische ontwikkelingen snel eigen. Er zijn bijvoorbeeld veel bedrijven die in opkomende markten niet eens meer fysieke winkels beheren, maar meteen de modellen voor e-commerce en e-banking toepassen. Ze spelen als het ware '[haasje over](#)' met technologie: dat is belangrijk en zal volgens mij waarschijnlijk weer nieuwe beleggingskansen doen ontstaan.

Toen ik mijn eerste stappen in de beleggingswereld zette, heerste doorgaans de perceptie dat opkomende markten economieën waren waar grondstoffen een dominante rol speelden, aangezien de economische groei van veel opkomende markten afhankelijk was van de grondstoffenexport. Nu zijn er in opkomende markten veel uiterst innovatieve bedrijven actief in uiteenlopende sectoren en bedrijfstakken. Het gaat vaak om internationaal concurrerende bedrijven in de technologiesector en steeds vaker maken ze gebruik van productieprocessen met een hogere toegevoegde waarde.

Nog in 2008 vertegenwoordigden aandelen van bedrijven uit de grondstoffen- en de materialensector 50% van de componenten van de MSCI Emerging Markets Index.^[2] Tegenwoordig is die categorie slechts goed voor zo'n 15% van de aandelen in de index.^[3]

Op technologie gerichte bedrijven vertegenwoordigden aan het einde van de jaren 90 slechts circa 3% van het beleggingsuniversum van de opkomende markten. In de tien jaar daarna is dat nauwelijks veranderd, maar vandaag behoort circa een kwart van de MSCI Emerging Markets Index tot de sector van de informatietechnologie (IT), bestaande uit hardware, software, componenten en leveranciers.

Daarnaast worden de kansen die zich in opkomende markten aandienen in de consumptiesector steeds uitgebreider. Dat is te danken aan de steeds grotere middenklasse die over steeds meer vrij besteedbaar inkomen beschikt om waar dan ook aan uit te geven. Eén voorbeeld is de opmerkelijke expansie van de reissector in China. Chinese toeristen reizen niet alleen binnen de landsgrenzen, maar bezoeken ook steeds vaker andere landen. Wat reizen naar het buitenland betreft, bekleedt China inmiddels wereldwijd de eerste plaats, goed voor uitgaven van circa 261 miljard USD in 2016.^[4]

In de loop der jaren

Ik heb mijn hele carrière lang zoveel interessante ontwikkelingen meegemaakt. In de afgelopen 30 jaar kwam er een einde aan de apartheid in Zuid-Afrika, werd het eenvoudiger om toegang te krijgen tot Oost-Europese economieën (ook Rusland), werd India opengesteld voor buitenlandse investeringen en, niet te vergeten, heeft China het kapitalisme omarmd en is het land in snel tempo verstedelijkt. Ik ben ook niet gespaard gebleven van onrust en crisissen, zoals de Latijns-Amerikaanse en [Aziatische financiële crisis](#) in de jaren 90, de [wereldwijde financiële crisis](#) van 2008-2009 en de '[Arabische lente](#)' in 2010-2011.

Crisisperioden leiden tot verandering, vaak broodnodige verandering. Ook was het erg boeiend om te zien hoe verandering de laatste jaren nog moeitelozer en sneller verloopt door de toenemende populariteit van smartphones en sociale media. Corruptie is in de hele wereld nog steeds een probleem – en niet alleen in opkomende markten – maar vandaag is de hele wereld er getuige van en politici worden vaker ter verantwoording geroepen voor hun daden ([Brazilië](#) is een recent voorbeeld).

In dergelijke perioden van crisis en onzekerheid, gebeurt het vaak dat beleggers in paniek raken en zich zo snel mogelijk uit de voeten willen maken. Dat heb ik keer op keer zien gebeuren. Maar de kudde volgen is vaker wel dan niet een slechte langetermijnstrategie gebleken. Ik ben liever een haai dan een schaap!

Een onzekere omgeving met bodemprijzen voor aandelen kan een mooie gelegenheid zijn om beleggingskoopjes op de kop te tikken als u bereid bent om het einde van de storm rustig af te wachten. Vooral in snelgroeiende economieën kunnen markten zich snel herstellen.

Kijk bijvoorbeeld naar Argentinië. Nog maar enkele jaren geleden bevond het land zich in een recessie en werd het de toegang tot de obligatiemarkt ontzegd. Maar in 2017 bereikte de belangrijkste aandelenindex van het land een recordniveau dankzij het herstel van de economie na de presidentsverkiezingen van 2015. Ook Nigeria maakte in 2017 een comeback: het land was vorig jaar een van de best presterende aandelenmarkten, na een hele periode van economische malaise en zwakke prestaties.

Na meer dan 30 jaar beleggingservaring in opkomende markten ben ik tot de vaststelling gekomen dat een geniale, doch cynische optimist op lange termijn de grootste kans heeft op succes. Want ondanks alle horten en stoten, hausses en baisses, zeepbellen en crashes, heelt de tijd op lange termijn de meeste wonden, en dat geldt vooral voor opkomende markten. Uiteraard hopen we dat onze leiders wijs genoeg zijn om van fouten uit het verleden te leren en ze niet opnieuw te maken.

Hoewel ik Franklin Templeton verlaat, blijf ik wel actief beleggen en reizen. In mijn volgende blogpost vertel ik wat meer over mijn plannen en over een aantal hoogtepunten uit mijn carrière.

De verklaringen, meningen en analyses van Mark Mobius zijn louter bedoeld ter informatie, zij mogen niet worden beschouwd als individueel beleggingsadvies of een aanbeveling om te beleggen in welke effecten dan ook of om welke beleggingsstrategie dan ook te gebruiken. Aangezien de markt en de economie snel kunnen evolueren, gelden verklaringen, meningen en analyses op de datum van de publicatie en kunnen ze zonder kennisgeving worden gewijzigd. Dit document is niet bedoeld als een volledige analyse van elk belangrijk feit over een land, regio, markt, sector, belegging of strategie.

Belangrijke juridische informatie

Alle beleggingen gaan met risico's gepaard, waaronder een mogelijk verlies van het ingelegde kapitaal. Beleggingen in buitenlandse effecten houden speciale risico's in, zoals wisselkoersschommelingen, een onstabiel economisch klimaat en politieke ontwikkelingen. Beleggingen in landen met een opkomende markt, waar frontiermarkten een onderdeel van zijn, gaan gepaard met grotere risico's die verband houden met dezelfde factoren, boven op de risico's die verbonden zijn aan hun relatief geringe omvang, de lagere liquiditeit en het gebrek aan een gevestigd wettelijk, politiek, zakelijk en sociaal kader om effectenmarkten te ondersteunen. Omdat deze kaders doorgaans nog minder ontwikkeld zijn op de frontiermarkten, en gelet op diverse factoren zoals het hogere risico van extreme koersvolatiliteit, illiquiditeit, handelsbarrières en deviezencontroles, gelden de risico's van de opkomende markten nog sterker voor frontiermarkten. Aandelenkoersen vertonen soms snelle en scherpe schommelingen als gevolg van factoren die een invloed hebben op individuele bedrijven, specifieke sectoren of bedrijfstakken, of op de algemene marktomstandigheden.

[1] Bron: MSCI. De MSCI Emerging Markets Index en de MSCI All Country World Index zijn op 31 december 1987 geïntroduceerd. De MSCI Emerging Markets Index is samengesteld uit largecaps en midcaps uit 23 opkomende landen. Indexen worden niet beheerd en er kan niet direct in een index worden belegd. Ga naar www.franklintempletondataservices.com voor meer informatie over de gegevensverstrekker.

[2] Ibid.

[3] Ibid.

[4] Bron: World Tourism Organization, 'World Tourism Highlights, 2017 Edition'.